

Rapport

ICOM-CC:s 17th Triennial Conference 15-19 september 2014 I Melbourne Building Strong Culture through Conservation

Vi välkomnades som gäster i Wurundjeri-folkets gamla land i Yarraflodens dalgång med en ceremoni av Joy Murphy Wandin, äldste i Kulin-alliansen som också bad oss att hedra stamfäderna - de nuvarande och de tidigare. Genom hela ICOM-CC:s triennial konferens i Melbourne mötte vi medlemmar från australiska sydkustens aboriginer i såväl konst och kulturhistoria som i ceremonier. Det gav en fin fond till konferensens sammanknyttande tema om att bygga upp kultur genom konservering. Kultur är ett ord som är svårt att definiera eftersom det handlar om såväl materiella som immateriella företeelser. För konservatorer är oftast föremålen i fokus men vårt arbete kräver hela tiden hänsyn till människor och samhälle.

Konferensen hade samlat drygt 550 deltagare och en dominerande grupp var från Australien varav många studenter vid konserveringsutbildningen i Melbourne. Denna storstad i regionen Victoria är ett kulturellt centrum med många museer, konsertlokaler, teatrar och ett stort universitet. Staden är i stadig tillväxt och skyskraporna sträcker sig mot himlen samtidigt som centrala områden endast består av låga radhus delvis byggda av gjutjärn i viktorskinainspirerad kolonialstil.

I det tidigare hamn- och varvsområdet ligger Melbournes nya konferensbyggnad med en stor hall för gemensamma föredrag och flera mindre rum för arbetsgruppernas specialprogram. Det blev som ett smörgåsbord med flera parallella 30-minutersföredrag mellan kl 9 och 5. Skickliga moderatorer höll reda på tiden så att vi hann mellan rummen och tyvärr inträffade många intressanta föredrag samtidigt. Programmet pågick i fem dagar varav en halv dag för studiebesök.

Preprints delades denna gång ut i form av ett USB-minne för fortsatt läsning.

Jag koncentrerade mig på att bevaka grupperna Graphic documents, Leather and related materials samt Preventiv conservation men hann även med intressanta föredrag hos grupperna Research, Ethnographic material och Textile där bl.a. Lise Raeder Knudsens föredrag om Hamerumpigen väckte mycket uppmärksamhet. Ett riktigt bra föredrag handlade om bevarandet av bildmaterialet i de tidiga animerade Disneyfilmerna. Andra handlade om digitaliseringsprojekt, materialanalyser och klimataspekter kring bevarandet. Den globala uppvärmningens effekter anses ha bidragit till extremväder i sydostasien och vi fick ta del av hur man där har agerat när 500-åriga kyrkor rasat samman vid tyfoner och jordskred. Det var lärorikt att se hur samhället kan kraftsamla runt kulturarvet när katastrofen är ett faktum. För de hårt drabbade medborgarna kan medverkan i räddningsinsatserna vara ett konstruktivt led i sorgeprocessen.

Lunchen serverades som buffet eller låda och man fick tränga ihop sig vid ståbord, soffor eller parkbänkar vilket skapade spontana mingeltillfällen. Det var roligt att möta studenterna och få veta var utbildningens fokus ligger idag. Det är tveklöst värdefullt för dem att möta konservatorer utanför den engelskspråkiga världen. Konservatorers syn på språkkunskaper var temat i ett föredrag och tyvärr kommer handböcker och konferenser på tyska, franska, italienska etc. förbli olästa av stora grupper eftersom allt färre inser värdet av kunskaper i de språken.

Under onsdagseftermiddagen skedde konferensens besök på olika museer och institutioner. Själv valde jag regionsbiblioteket med rika samlingar av böcker, kartor, konst på papper och arkivalier. Biblioteket hade en mycket stimulerande inredning där de historiska läsesalsmöblerna organiserats om för nyare datorbaserade arbetssätt. Institutionen med gratis wi-fi och många datorer fungerade som en mycket välbesökt mötesplats med många unga gäster. De rymliga konserveringslokalerna var välutrustade och bokkonservatorer Ian Cox beskrev sitt arbete med ett par inkunabler (böcker tryckta senast 1500) som nu bundits om i samband med ett digitaliseringsprojekt. Vår grupp inbjöds att diskutera bevarandefrågor på ett informellt och intressant sätt. Bibliotekets specialutställningar var resurskrävande för

personalen men snygga och välbesökta. Samlingsavdelningen har nyligen börjat med aktiv insamling av mer efemärt material som anteckningsböcker, kassetband och kollage med stora inslag av plast vilket ger intressanta konserveringsaspekter. Kategorin innebär nutidsorientering och exempel på ungas kulturkonsumtion.

ICOM-CC:s konferenser attraherar forskarna och det som presenteras ligger ofta i framkant. Många vill bidra med papers och posters och urvalet är hårt. Vissa inslag kan därför upplevas som teoretiska, abstrakta och svåra att tillämpa. Trots det anser jag att Melbournekonferensen dominerades av konkreta och väl presenterade föredrag. Museum of London t.ex. har arbetat fram en webbaserad kurs för medarbetare som ska hantera föremål och vi fick en demonstration av materieleet. Det var rätt fantastiskt när en delegat från Filippinerna reste sig upp och efterlyste kursen på flera språk eftersom hennes kollegor gärna önskade det. De använde redan materialet i sitt arbete till Londonrepresentantens förvåning.

Joel Taylor, konservator vid NIKU, diskuterade under titeln *Recontextualising conservation versus access debate* vad tillgänglighet innebär och hur man tillmötesgår olika intressenter. Istället för motsatsen mellan tillgänglighet och bevarande är det ett komplext system av nyanser med utrymme för förhandling. Politik har stor betydelse eftersom kulturarvet väcker politiska frågor som sedan styr bevarandefrågor. Föredraget var välformulerat och blev oerhört uppskattat.

Ibland skapar föredragshållare en stark samhörighetskänsla i publiken där man tittar på varandra och säger "wow, det är ju just så". I de lägena är det synd att så få antikvarier, arkivarier, bibliotekarier eller museichefer kommer till konferensen där samlingarna står så helt i fokus. Den saken kom också upp i slutfasen av konferensen och jag hoppas att nästa ICOM-CC-konferens kan locka fler ur dessa grupper. Inte minst svenskar och nordbor har chansen eftersom konferensen 2017 äger rum i Köpenhamn och kommer då dessutom bli ICOM-CC:s 50-årsjubileum. Den nya förbundsstyrelsen leds under den kommande perioden av Kristiane Straetkvern från Nationalmuseet i Danmark. I styrelsen sitter nu också Kirsti Sibull från Nationalmuseum i Stockholm.

Efter konferensens slut ägnade jag en heldag åt Melbournes museum. Byggnaden är nyuppförd och innehåller permanenta utställningar om aboriginkultur, naturhistoria och lokalhistoria som speglar det moderna Australiens framväxt från guldrush till högteknologi och hållbar utveckling.

Utställningarna kändes moderna med kreativ och tydlig form, bra belysning och vettig användning av datorer och skärmar för att förmedla berättelser och fakta.

Generösa bidrag från Svenska ICOM, Livrustkammarestiftelserna och Syskonen Bothéns stiftelse genom NKF-S gjorde denna långväga och kostnadskrävande resa möjlig.

Ann Hallström, papperskonservator